

TALOUSARVIOALOITE 1115/2002 vp

Määrärahan osoittaminen Suomen Kylätoiminta ry:lle maaseudun kehittämistyöhön

Eduskunnalle

Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) on kylätoimintaa edistävien järjestöjen ja kyläyhdistysten valtakunnallinen yhteistyöelin. Jäseninä ovat lähes kaikki valtakunnalliset, paikallislähtöistä kehittämistä tukevat ja edistävät eri alojen järjestöt sekä kylä- ja kaupunginosayhdistyksiä ja niiden maakunnallisia yhteenliittymiä. Jäsenjärjestöjä on 115 syksyllä 2002.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen noin 4 000 kylän paikallislähtöistä toimintaa sekä toimia valtakunnallisena yhteistyöfoorumina kylien kehittämiseen sekä maaseudulla asuvien noin 1 200 000 asukkaan elinolojen edistämiseen liittyvissä asioissa pyrkien myös vuorovaikutuksen syventämiseen kaupunkilaisten ja maaseudun asukkaiden välillä.

Tavoitteena on maaseudun kehittäminen ja elinvoimaisuuden vahvistaminen siten, että kyläläisille luodaan edellytykset työhön ja riittävään toimeentuloon, hyvään ympäristöön sekä inhimilliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä turvataan myös riittävät palvelut vapaa-ajan asukkaille. Täysin sitoutumattomana yhdistys edistää ja hoitaa yhteyksiä valtakunnallisiin vaikuttajiin toimien maaseudun ja kylien asukkaiden viestintä- ja tiedottamisessa. Yhdistys tiedottaa omasta työstään ja kylätoiminnasta, välittää kylille ja niiden maakunnallisille yhteenliittymille hyviä esimerkkejä käyttökelpoisista toimintatavoista, esim. työllistämis- ja palveluhankkeista, sekä asiantuntija- ja tarpeellisia yhteystietoja, toimii yhteyksien rakentajana ja tiedon välittäjänä niin

kylä-, kunta-, seutu-, maakunta- kuin valtakunnan tasolla eri tahoille kuten päättäjiin, viranomaisiin, järjestöihin, tiedotusvälineisiin jne. Yhdistys ylläpitää omia kotisivuja/maaseudun kehittämisen portaalia (www.maaseutuplus.net) ja lehteä sekä tuottaa kylätoimintaan liittyvää materiaalia, oppaita ja esitteitä.

Erittäin merkittäviä Suomen Kylätoiminta ry:n vastuulla olevia valtakunnallisia tehtäviä/hankkeita ovat mm. seuraavat:

— Suomen kansallisten verkostoyksikköpalvelujen toteuttaminen ohjelmakaudella 2000—2006 LEADER+-, ALMA-, Tavoite 1- ja PO-MO+-ohjelmien paikallisille (58) toimintaryhmille sekä niiden avustaminen kansainvälisten hankkeiden kumppanien hankinnassa ja muussa yhteydenpidossa.

— Maaseudun toiminnallisen perusrakenteen vahvistaminen kylätoimintaverkostolla tavoitteena kylien elinkeinojen, ympäristön, kulttuurin ja asumiskelpoisuuden edistäminen luomalla toimintatapa, jolla hyödynnetään tehokkaasti asukkaiden omat voimavarat ja ideat maaseudun kehittämistyössä.

— Kylätaloushankkeet: suomalaiselle maaseudulle sopivien yhteisötalouden työmuotojen luominen asukkaiden ja maaseudun kehittämisessä toimivien järjestöjen, viranomaisten, kuntien ja muiden tahojen yhteistyönä sekä kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja maaseudun rakennemuutos huomioon ottaen uusien työmahdollisuuksien, ansiolähteiden, elinkeinojen, sosiaali- ja muiden palveluiden luominen mm. yh-

distämällä ja selkiyttämällä tehtäviä, jotka nyt jäävät vapaaehtoistyön, palkkatyön ja yritystoiminnan välimaastoon.

Kylätoiminnan tehostamisella ja organisoitumisella on runsaasti yhteiskunnallista tarvetta, koska voimakas muuttoliike on aiheuttanut todellisen uhkan kylien elinkelpoisuudelle ja asukkaiden taloudelliselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Kylien kehittämisellä riittäviä palveluja, työtä ja toimeentuloa aikaan saamalla kyetään hillitsemään muuttoliikettä ja sen yhteiskunnalle aiheuttamia moninaisia kustannuksia. Yhä enemmän kylät ovat ottaneet itse vastuun omasta tulevaisuudestaan laatimalla kyläsuunnitelmia ja toteuttamalla esitetyt tavoitteet yhdessä mm. kuntayhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Noin 1 300 kylää on jo rekisteröitynyt kyläyhdistyksiksi ja ovat näin vastuullisia toimijoita ja yhä suuremmassa määrin myös työllistäjiä. Lisäksi kylät ovat hankke- ym. yhteistyötä varten muodostaneet kuhunkin maakuntaan (19) kylien maakunnallisia yhteisliittymiä kyläasiamiesverkostoineen. Toiminnan ja organisoitumisen myötä satoja erilaisia kehittämishankkeita onkin toteutettu eri puolilla Suomea hyvin tuloksin.

Suomen Kylätoiminta ry:n käytännön toiminta painottuu yhä enemmän koko maata koskevien kehittämishankkeiden ja projektien suunnittelemiseen ja toteuttamiseen läheisessä yhteistyössä kylien, eri järjestöjen, kuntayhteisöjen ja muiden viranomaisten kanssa. Erillisen hanketoiminnan tarkoituksena on saada aikaan kylissä/maaseudulla uusia toimintatapoja ja osaamista, joita hyödyntämällä asukkaat voisivat työllistyä, luoda osuuskunta-, yritys-, työpaja- yms. toimintaa, säilyttää ja kehittää erilaisia palveluja hoivapalveluista lähtien, koota palveluita yhteispalveluiksi, lisätä omavaraisuutta, paikallisia

energiaratkaisuja ja muita kestävän kehityksen toimia sekä turvata viihtyisän ympäristön, asumisen ja harrastustoiminnan.

Suomen Kylätoiminta ry:n tukemaa, varsin laajaa hanketoimintaa on vaikeuttanut tavattomasti se, ettei pysyvää rahoitusjärjestelmää ole ollut eikä kylätoimintaliikkeellä ole ollut varoja edes hankkeiden yhteydessä vaadittavien omarahoitusosuuksien ja likviditeettivaatimusten katamiseen. Ajatellen myös EU:n tulevaa ohjelma- kautta perusrahoituksen turvaaminen olisi välttämätöntä. Tämä varmistaisi toiminnan jatkuvuuden ja riittävän hankeosaamisen. Toisin on mm. Ruotsissa, jossa valtion budjetista on myönnetty noin 9,5 miljoonan kruunun pysyvä valtionavustus valtakunnallisen ja maakunnallisen kylätoiminnan tukemiseen.

Ehdotettu valtionavustus Suomen Kylätoiminta ry:lle on tarkoitettu erityisesti alueellisen ja kestävän kehityksen turvaamiseksi maaseudun ja sen kylien hanketoimintaan pysyvien työpaikkojen luomiseksi, köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi, viihtyisän elinympäristön sekä erilaisten kylissä tarjottavien palvelujen, kuten yhä enemmän tarvittavien hoivapalvelujen, kehittämiseksi. Tämä työ tuo merkittäviä yhteiskunnallisia säästöjä erityisesti sosiaali-, terveys- ja työllisyysmenojen osalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 30.15.45 lisäyksenä 1 200 000 euroa Suomen Kylätoiminta ry:n toimintaan sekä muuttaa momentin nimikkeeksi Valtionapu 4H-toimintaan ja Suomen Kylätoimintaan.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Kari Rajamäki /sd
Pirkko Peltomo /sd
Ulla Juurola /sd
Jukka Vihriälä /kesk

Arto Seppälä /sd
Harry Wallin /sd
Eero Lämsä /kesk
Reijo Kallio /sd

TAA 1115/2002 vp — Kari Rajamäki /sd ym.

Pekka Ravi /kok
Reijo Laitinen /sd
Olli Nepponen /kok
Jouko Skinnari /sd
Lauri Oinonen /kesk
Lauri Kähkönen /sd
Maria Kaisa Aula /kesk
Jari Leppä /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk

Iivo Polvi /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Juha Rehula /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Juha Korkea-aho /kesk
Kari Kärkkäinen /kd
Timo Kalli /kesk
Mirja Ryynänen /kesk